

НАБЛЮДЕНИЯ ВЪРХУ ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА СЪКРАТЕНИЯ ИНФИНИТИВ В СЪВРЕМЕННИЯ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Християна Топузова
Пловдивски университет „Паусий Хилендарски“

OBSERVATIONS ON THE FUNCTIONING OF THE ABBREVIATED INFINITIVE IN THE MODERN BULGARIAN LANGUAGE

Hristiyana Topuzova
Plovdiv University “Paisii Hilendarski”

The subject of the present study is the abbreviated infinitive in Modern Bulgarian – a language form that is not actively used, occurs in certain functional styles, and is not stylistically neutral. Our interest in the topic is dictated by the fact that although this form is used less and less in modern speech practice, it is of interest to Bulgarian language specialists, as it is a remnant of an old Bulgarian reality that has disappeared in the course of the historical development of our language. Based on a large number of excerpted examples, we try to prove that the abbreviated infinitive is not completely forgotten and is still used by native speakers.

Keywords: abbreviated infinitive, Modern Bulgarian, Old Bulgarian, functional styles, modern speech practice

Предмет на настоящото изследване е *съкращеният инфинитив* в съвременния български език – езикова форма, която не е активно използвана, среща се в определени функционални стилове и не е неутрална в стилистично отношение. Интересът ни към темата е продиктуван от факта, че макар тази форма да се употребява все по-рядко в съвременната речева практика, тя привлича вниманието на специалистите по български език, тъй като е остатък от една старобългарска реалия, която е частично изчезнала в хода на историческото развитие на нашия език. На базата на голям брой ексцерпирани примери ще се опитаме да докажем, че съкращеният инфинитив не е напълно забравен и се използва все още от езиковите носители.

Основната цел на работата ни е да установим какво е съвременното състояние на явлениято. То ще бъде разгледано и в диахрония, за да се проследят етапите в развитието му. Ще се обърне внимание на

въпроса за конкретните стилови регистри, в които се наблюдават употребите на съкратен инфинитив, както и за нагласите на съвременните българи по отношение на разглежданите езикови форми.

Методите, които ще използваме в хода на анализа, са описателен, статистически и анкетен (свързан с наблюдения върху съвременната рецепция на съкратения инфинитив).

Запазените остатъци от инфинитивната категория нямат системен и представителен характер днес. В съвременния български език не може да се говори за инфинитив, а само за инфинитивна основа – наставката *-ти* е изчезнала и днес тя се среща само в някои диалектни изрази: *вода за пити (пиене)*, *вода за мити (миене)*¹ и под. Може да се срещне и стара инфинитивна основа, която се пази предимно във формите за минало свършено време (аорист) на глаголи от I и II спрежение, срв.: *пиша – писах (писа-, стб. писати)*, *ходя (ходи-, стб. ходити)* и под. (БАН/ВАН 1983: 386). Обикновено съкратеният инфинитив се среща в точно определени позиции – срв.:

- 1) След модалния глагол *мога* в съставни глаголни сказуеми, респективно в положителен и отрицателен статус – срв.: *Как мога **изпра** цялото пране сама?*; *Не мога **търпя** вече!* и др.;
- 2) След глаголната частица *стига* в повелителни форми за забрана – срв.: *стига **работи***, *стига **смята***, *стига **мисли*** = *стига си работил*, *стига си смятал*, *стига си мислил*;
- 3) След повелителните глаголни частици *недей*, *недейте* – срв.: *недей **говори***, *недей **гледа*** = *недей да говориш*, *недей да гледаш*;
- 4) В отделни идиоматични фрази откриваме съкратения инфинитив *би* (от старобългар. *выти*) – срв.: *Щеше да дойде, но **не би*** = *Щеше да дойде, но не дойде (не се случи)* (Чакърова/Chakarova 2020, ръкопис).

Прави впечатление, че тези глаголни форми се срещат предимно в говорната практика и по-рядко в писмени текстове. Наблюденията ни показаха, че подобни употреби се откриват и в българската художествена литература от различни етапи.

Така например през Възраждането в книжовния живот на българите се появяват нови жанрови тенденции, нов стил на писане и изра-

¹ БАН/ВАН 1983: *Грамматика на съвременния български книжовен език*. Том II. Морфология. София: Издателство на българската академия на науките, 385 – 386.

звяване. Това е период, в който желанието за борба срещу чуждото духовенство прераства в борба за официалното признаване на българската народност в границите на Османската империя. Преминава се към създаване на светски текстове и се обръща повече внимание на образованието. Възраждането е известно със своето просветно дело и с развитието на даскалската поезия. Логично е да се допусне, че през тази епоха употребата на съкратен инфинитив е била обичайно явление – срв. напр. следните изречения от произведенията „Нещастна фамилия“ и „Иванку, убиецът на Асеня I“ на В. Друмев и „Богатият сиромаш“ на Л. Каравелов: – *Но аз самичък не мога ти **стори** нищо; тук има от мене по-големи — да идем при тях (ВД/VD); Селяните, като видяха, че никак не ще могат **утеши** Рада, един по един си отидоха и оставиха тая бедна жена да плаче неутешно над изгорялото Недкино тяло... (ВД/VD); – *Ти все хитруваш, Стоене... Но право да ти кажа, аз не мога **заспа** вече под това дърво (ВД/VD); Ние, българите, ако щем, можем **написа** безчислени повести не измислени, но истинни (ВД/VD); – *Хаде си идете оттука и **недейте се кара**, че — срамота е!; (ВД/VD1); – *Недей **вика** така... (ВД/VD1); – *Поне ти **недей се научва** това и **недей изпитва** тези горчиви мъки, които така люто късат сърцето ми (ВД/VD1); – *Отче! **Недей усилва** пламъка, който и без това тъй силно гори в гърдите ми (ВД/VD1); – *Недей ти **гледа** какво прави светът (ЛК/ЛК) и др.*******

Лесно е да се забележи, че в цитираните примери от текстовете на В. Друмев преобладават инфинитивите след *не мога* и *недей*. Вероятно авторът е използвал тези форми, тъй като те са били все още активно употребявани от езиковите носители, макар че процесът на заместването им с *да*-конструкции е бил вече в ход. Възможно е да се допусне, че подобни употреби са били предпочитани и като средство за архаизация на стила. Интересно е да се отбележи, че съкратеният инфинитив се открива по-често в повестите и разказите, отколкото в стихотворната реч.

По-късно, след Освобождението, писателите продължават да използват съкратените инфинитивни форми, но само когато трябва да придадат специфичен разговорен оттенък на текста. Достатъчно е да посочим част от примерите, които се срещат в произведения на И. Вазов и З. Стоянов – срв.: – *Ти **недей питà** разсипвам ли се или не. Аз съм ти доктор и както зная, тъй лекувам. Тъй знае баба, тъй бае... Не ми се бъркай в работата. (ИВ/IV); – *Ах, Бойчо, Бойчо, **недей веке умира**, за бога; няма да те оставя... искам да бъда все при тебе, да те вардя като очите си, да те обичам много, много и да ти се рад-**

вам... (ИВ/IV); – Недей **мисли**, че той е действувал подло... (ИВ/IV); – Мълчи, бай кмете или бай даскале, недейте **подига** тоя въпрос – отговаря хитрият лъжлив патриот, който си е изтъкал вече платното, т.е. на комуто капват вече по 20 – 30 жълтички в месеца. (ЗС/ZS); – Гецо, не се май, братко, недей **остава** само турците да препоръчват себе си, че са верни поданици. (ЗС/ZS) и др.

Макар и по-рядко, съкратени инфинитивни форми се откриват и в произведенията на по-късни следосвобожденски автори – срв. напр. у Х. Ясенев: – *И ти недей **дохожда** сред сънните покои.* (ХЯ/НУ) и др.

Преобладават обаче да-конструкциите, употребени вм. стария инфинитив – срв.: *дай ми вярата на бога и великата му тайна, / да не мога обезверен, да не мога **да греши**.* (ХЯ/НУ1); – *Слънчевите лъчи, които падат право насреца, не могат **да проникнат** вътре през дълбоките малки прозорчета...* (ЕП/ЕР); – *На такава весела компания не мога **да откажа*** (ЕП/ЕР1) и др.

Както личи от примерите, употребата на съкратен инфинитив в по-стари периоди от развитието на езика (например в романа „Под игото“, написан през 1888 г.) е по-активна в съпоставка с по-късни периоди (например в цикъла разкази „Под манастирската лоза“, публикуван през 1936 г., където преобладават да-конструкциите).

Тенденцията в избягването на съкращения инфинитив продължава и в периода между двете световни войни, та чак до наши дни. В общи линии стремежът при повечето поети и писатели от това време е да се използват предимно да-конструкции. Употребата на съкратен инфинитив се наблюдава тогава, когато авторът е искал да стилизира текста, да придаде разговорен оттенък на речта на героите – срв. напр.: – *Ама... чакай, чакай, недей **почва!** Колко ще струва тая снимка бе, момче?* (Ч/СН); – *Хайде мари, Емине, недей се **впира!** Хайде, докато те молим с хубаво!* (НХ/НН); – *Ей, Сусо, вика му той, мене слушай, недей се **трепа** по къртичините!* (ЙР/УР) и др.

Трябва да подчертаем, че съкратените инфинитивни форми се срещат основно в речта на някои от героите и са силно ограничени в авторовата реч. Изключения правят някои произведения като „Възвишение“ на М. Русков, където интересуващите ни форми са създателно реактивирани – срв.: – *Недей **вика** тъй бе! – отвърна гласът на Общи, хем невисоко тъй, хем ясно; – Ти напъвай, недей **расуждава** – отговорих аз и прелистих нататък; Иска да каже: а ти и в Легията не си участвувал, тъй че недей **говори** против чияка; – Защо Съдба със случая малко общо има, ти недей ги **бърка**, и случай може да та отклони от твойта си една Съдба; – Аз не мога си **представи**; – А*

като им покажеш слабостите, ако не могат ги **отрече**, наричат това човещина (MP/MR) и др.

Трябва да се подчертае, че романът „Възвишение“ следва пътя на един български националреволюционер от Котел. Тъй като действието се развива в България през Възраждането, можем да заключим, че Милен Русков използва формите за съкратен инфинитив, за да предаде духа на възрожденската епоха, той имитира езика на Възраждането.

Може да се обобщи, че примерите, които са избрани съвсем на случаен принцип, имат нещо общо – употребата на съкратен инфинитив се оказва най-честа в състава на отрицателни глаголни форми с „недей“ и в съставни глаголни сказуеми след отрицателна форма на модалния глагол „мога“.

В следващата част на изследването ще се спрем на резултатите от анкета, която проведохме с представители на различни социални групи, различни възрасти и пол. Предварително и осъзнато подбрахме респонденти с различни степени на образование.

Целта на анкетата е да се проучат езиковите нагласи на всеки респондент по отношение на съкратените инфинитивни форми. Проучването е анонимно и обхваща 330 души с различен социален статус.

В структурно отношение анкетата съдържа 12 въпроса, обособени в 2 раздела:

1. Демографски въпроси

- Пол – мъже (46 души, т.е. 13,9%) / жени (284 души, т.е. 86,1%);

Възраст – най-многобройни са участниците между 20 – 25 години – 24%. Другата голяма възрастова група е 26 – 35 години (20%); следват респонденти на възраст от 36 – 45 години (16,4%); след тях се обособява групата на 46 – 55 години (17,6%); следва групата на 56 – 65 години (10,9%). Най-малко респонденти има във възрастовите групи 10 – 15 години (1%); 16 – 19 години (3%) и над 65 години (7%).

От статистическа гледна точка процентното съотношение по категорията образование е, както следва – процентът на респондентите с висше нефилологическо образование, в числото на които влизат и студенти, които се обучават в нефилологическа специалност, е най-висок спрямо останалите участници – 50%, следвани от филолози – 26%, и респонденти със средно образование, сред които и ученици, които се обучават в горен курс – 23%, и респонденти, имащи основно образование, в това число и ученици, които се обучават в прогимназиален курс – 1%.

2. Въпроси с отворен и затворен отговор

Формите на съкращения инфинитив не са напълно заличени в съзнанието на съвременния българин и поради тази причина предварителните ни хипотези са:

Хипотеза № 1. Съкратеният инфинитив се употребява в съвременната българска реч, т.е. той не е напълно заличен в езиковото съзнание на говорещите хора.

Хипотеза № 2. Респондентите от по-ниските възрастови групи ще имат повече затруднения при разпознаването на съкратените инфинитивни форми, докато респондентите от възрастовите групи над 46 г., вероятно под влияние на говорната си практика и дълъг житейски опит, ще се ориентират по-правилно при решаването на задачите.

Хипотеза № 3. Респонденти, които притежават висше нефилологическо, средно или основно образование, няма да се ориентират толкова правилно в разпознаването на съкратения инфинитив спрямо респондентите с висше филологическо образование.

Хипотеза № 4. Носителите на езика ясно осъзнават стиловата ограниченост на съкратените инфинитивни форми и не биха ги употребявали в официално общуване.

Бе предвидено броят на респондентите да бъде не по-малък от 300 души, с цел осигуряване на представителност и достоверност на резултатите съгласно общоприетите норми.

В следващото изложение ще представим отговорите на въпросите, които нямат демографски характер.

Въпрос 4: Кое от двете изречения определяте като по-правилно?

Фиг. 1

Цели 248 респонденти (76%) са дали верен отговор на въпроса, като са посочили отговора: *Недей да пееш тази ужасна песен отново!*.

Интересно е да отбележим, че 23% от анкетиранияте са отговорили на въпроса така: *И двете са правилни*. Ако вземем предвид **хипотеза № 2**, може да предположим, че този отговор е даден от хора, които са с висше нефилологическо, средно или основно образование, тъй като се очаква да нямат по-задълбочени лингвистични познания.

Фиг. 2

Фиг. 3

След проверка хипотезата се потвърждава. 45,3% от респондентите с висше нефилологическо, средно или основно образование са отговорили с „И двете изречения са правилни“ спрямо сравнително по-малкия процент на респондентите с висше филологическо образование, които са дали същия отговор – 15,2%.

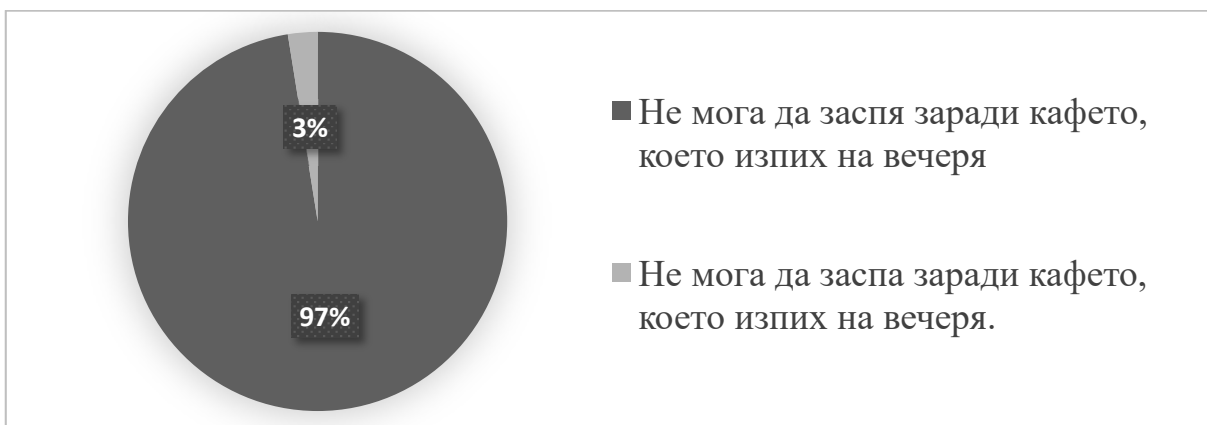
Въпрос 5: Правилни ли са според Вас следните изречения: „Не мога заспа заради кафето, което изпих на вечеря.“ и „Недей

ме обвинява за всичко“? Ако не са правилни, ги поправете така, че да звучат коректно. В случай че едното от тях е неправилно, поправете само него.

Фиг. 4

Трябва да се отбележи, че много от респондентите са открили грешка предимно в първото изречение и грешката е поправена по два начина – срв. Фиг. 5:

Фиг. 5

Докато във второто изречение „Недей ме обвинява за всичко!“ – 4,8% от анкетираните са заместили модалния глагол „недей“ с „не ме“ – срв. Фиг. 6:

Фиг. 6

Интересно е да се обърне внимание върху факта, че респондентите разпознават книжовната конструкция на изречението, а именно – *Не мога да заспя заради кафето, което изпих на вечеря.*

Въпрос 6: Кое от цитираните изречения НЕ е правилно?

Фиг. 7

Любопитното във въпрос № 6 е, че като неправилно изречение от респондентите е посочено – *Стига си писал на таблета, защото вече трябва да тръгваме!* – 23%, предхождано от отговора на анкетираните лица – *Стига пиши на таблета, защото вече трябва да тръгваме!* – 66% и едва 11% от респондентите са отговорили по следния начин – *Стига писа на таблета, защото вече трябва да тръгваме!* или *Не мога да отговоря.*

Нека подложим на проверка **хипотеза № 1**, според която очакваме респондентите от по-ниските възрастови групи да се затрудняват

при разпознаването на съкратен инфинитив в съпоставка с респондентите от възрастовите групи над 46 г.

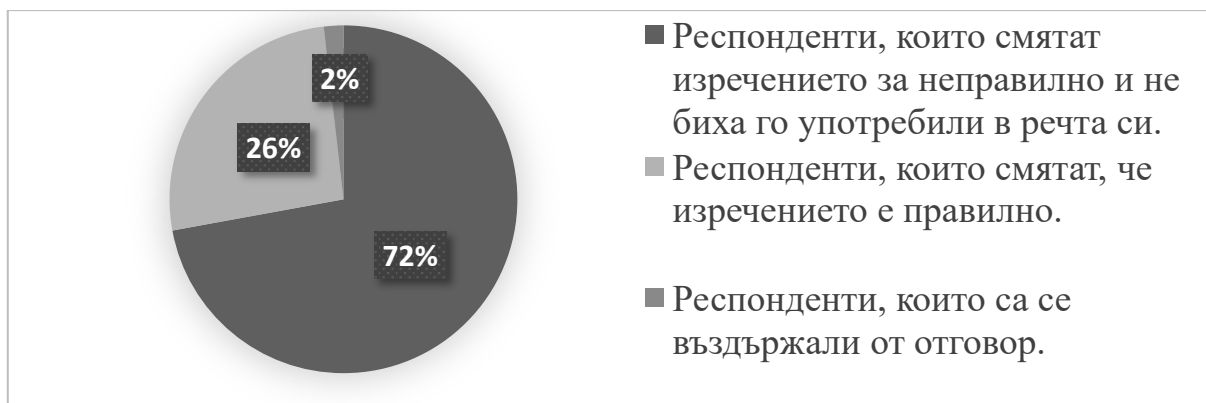
Фиг. 8

Фиг. 9

С оглед на диаграмите можем да кажем, че хипотезата се отрича. 68% от респондентите, които са на възраст под 45 години, са отговорили правилно на въпроса. Верен отговор са дали и 62% от анкетираните, които са на възраст над 46 г.

Въпрос 7: Правилно ли е според Вас следното изречение: „Как мога взе толкова голям заем“, и бихте ли го употребили в речта си? Ако отговорът Ви е отрицателен, обяснете накратко каква е причината за това.

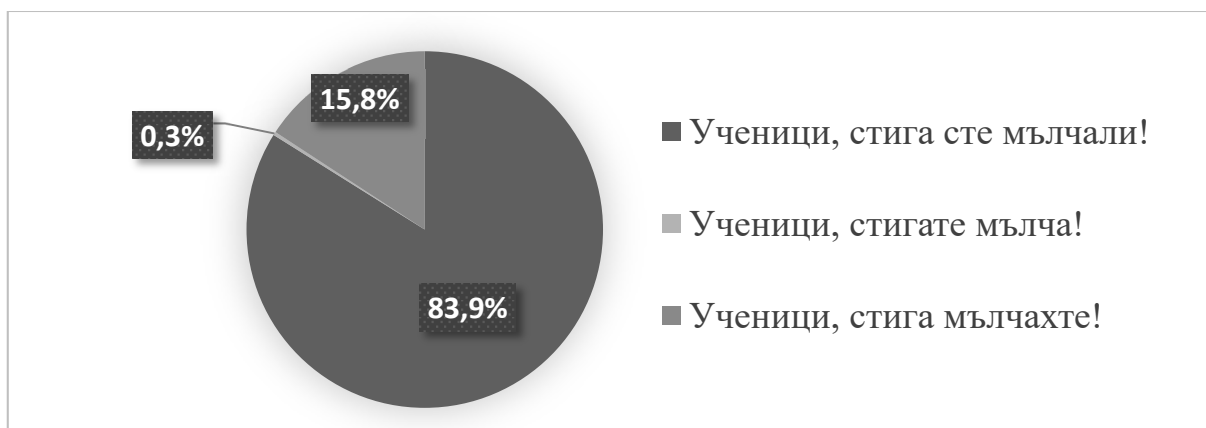

Фиг. 10

Респондентите, които смятат изречението за неправилно и не биха го употребили в речта си, са 72,12% (238 бр.). Можем да обобщим, че респондентите намират грешки в изречението от различно естество, например: някои го смятат за неправилно граматически, други го смятат за неправилно, но отбелязват, че се срещат такива форми в жаргона и диалектите, т.е. според книжовния изказ изречението не е правилно.

Друга част от анкетираните – 26,06% (86 бр.) смятат, че изречението е правилно. Въздържали са се от отговор 1,82% (6 бр.).

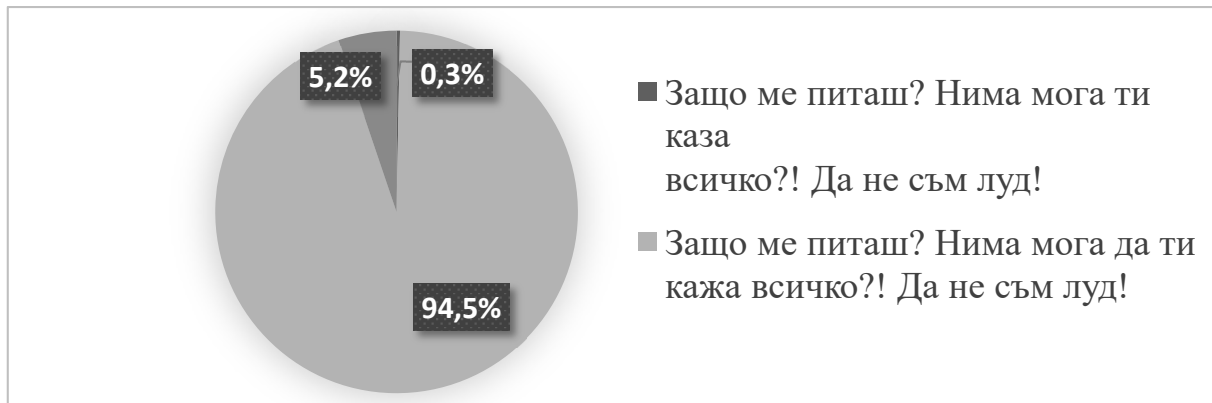
Въпрос 8: Напишете как бихте променили изречението „Иване, стига мълча!“, ако забранявате на повече хора (напр. ученици) извършването на същото действие?

Фиг. 11

Цели 83,9% от респондентите са отговорили правилно на въпроса, а именно – *Ученици, стига сте мълчали!*, но има и респонденти, които са отговорили и с формата – *Ученици, стига мълчахте!* – 15,8%.

Въпрос 9: Кое от изреченията е правилно според Вас?

Фиг. 12

От представените резултати стана ясно, че едва 5,2% са отбелязали и двете изречения като правилни, но 94,5% категорично са дали верен отговор на въпроса, а именно – *Защо ме питаш? Нима мога да ти кажа всичко?! Да не съм луд!*

Фиг. 13

Фиг. 14

След направена съпоставка между двете диаграми установихме, че респондентите на възраст над 46 г., отговорили правилно на въпроса, са 93,2%, водени от по-младите на възраст под 45 г. – 95,3%. Оттук следва, че хипотеза № 1 се отрича.

Въпрос 10: Подредете трите изречения според това дали звучат книжовно, или разговорно (просторечно), като на първо място поставите онова, което според Вас е най-близо до официалния книжовен стандарт, а на последно – изречението с най-силно изразен разговорен характер: а) Недей игра с него, ще те победи; б) Недей да играеш с него, ще те победи; в) Недей играй с него, ще те победи.

Правилната подредба на изложените изречения следва да бъде:

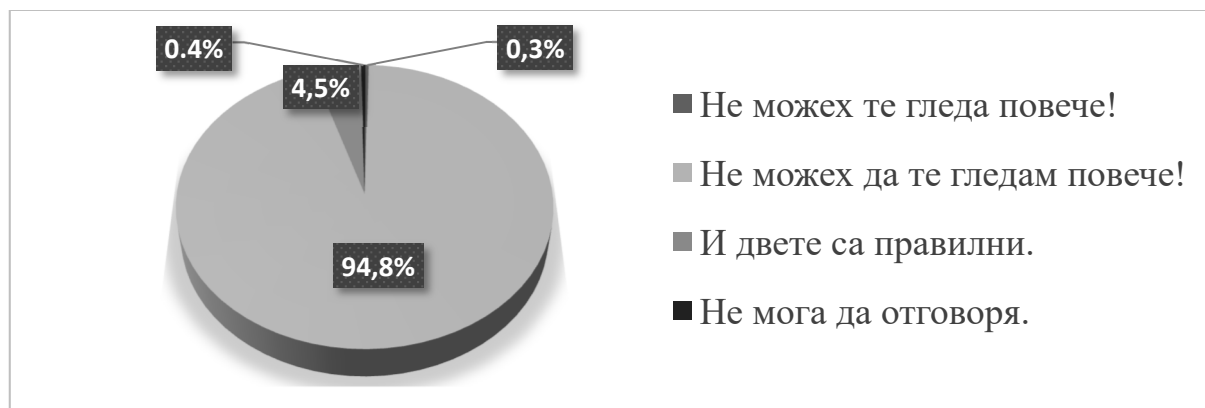
б) Недей да играеш с него, ще те победи.

а) Недей игра с него, ще те победи.

в) Недей играй с него, ще те победи.

Цели 66,5% от анкетираните са направили подредбата правилно, срв.: б, а, в. Серия от отговори с подредба б, в, а са дали 23,3%, докато 10,2% са се въздържали от отговор.

Въпрос 11: Кое от изреченията определяте като правилно?

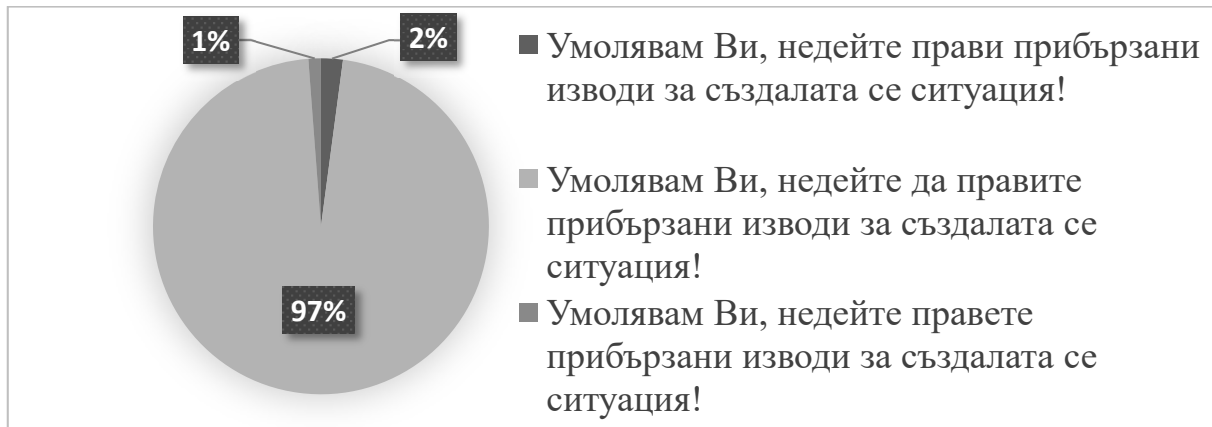
Фиг. 15

От диаграмата се вижда, че 94,8% от респондентите са отговорили правилно на въпроса, а именно: *Не можех да те гледам повече!*. Следвани от респондентите, които са отговорили *И двете са правилни* – 5,2%.

Тук бихме уточнили, че действително и двете форми са теоретично възможни, но *Не можех те гледа повече!* има подчертано диалектен ха-

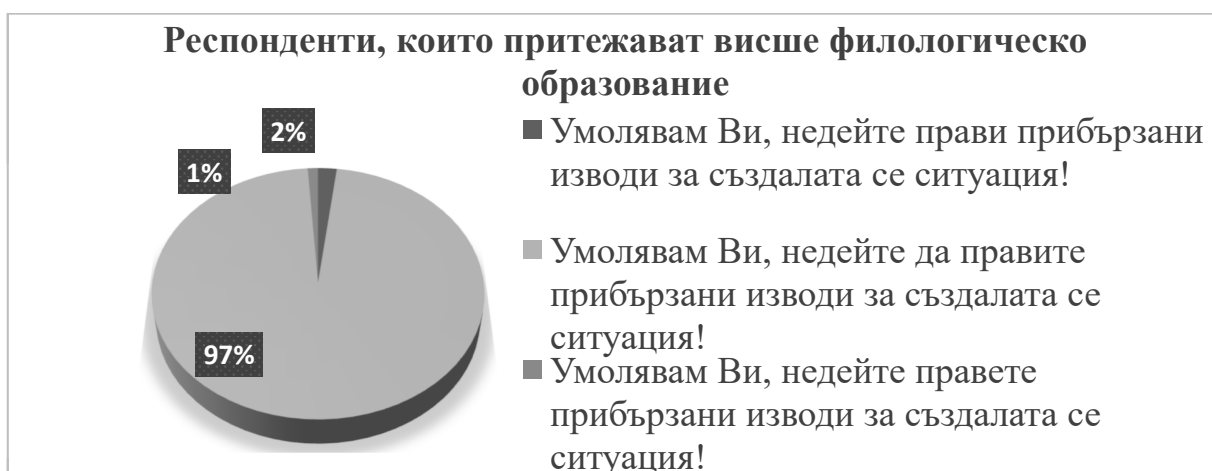
рактер (вероятно защото модалният глагол е употребен в различна темпорална форма (сегашно относително, а не сегашно абсолютно време).

Въпрос 12: Ако провеждате важен разговор, който има официален характер (напр. диалог с представител на държавна институция), кое от цитираните изречения бихте предпочели да използвате?

Фиг. 16

Отново като резултат имаме категорично преимущество на втория отговор (*Умолявам Ви, недейте да правите прибързани изводи за създалата се ситуация!*), който е посочен от 97% анкетираните. **Хипотеза № 3 се потвърждава.** 2,1% от респондентите са отговорили на въпроса, избирайки първата опция (*Умолявам Ви, недейте прави прибързани изводи за създалата се ситуация!*). Съвсем малък процент от анкетираните (0,9%) са посочили последната форма – *Умолявам Ви, недейте правете прибързани изводи за създалата се ситуация!*. Проверката на **хипотеза № 2** показва:

Фиг. 17

Фиг. 18

Резултатите потвърждават хипотезата. Респондентите с нефилологическо образование, отговорили правилно, са 96%, водени от респондентите, притежаващи висше филологическо образование – 97%.

В заключителната част на нашето изследване ще се опитаме да обобщим резултатите от проведената анкета и да представим в синтезиран вид изводите, до които достигнахме.

1. Съкратеният инфинитив се дефинира от повечето езикови носители като остаряла или разговорна езикова форма и се предпочита замяната му с *да*-конструкция (особено при официално общуване).

2. Независимо от разговорния си характер той все още се използва от някои респонденти, доказателство за което са отговорите, в които като правилни са посочени не само изреченията с инфинитивни *да*-конструкции, но и тези със съкратен инфинитив.

3. Изследването потвърди предварителната ни хипотеза, че съкратеният инфинитив се употребява в българската реч и не е напълно заличена глаголна форма.

4. Хипотезата, че респондентите от по-ниските възрастови групи имат повече затруднения при разпознаването на съкратен инфинитив в съпоставка с респондентите от възрастовата група над 46 г., не се потвърди. Бихме могли да кажем, че в представените диаграми (*вж. Въпрос 6 и 9*) отговорите и на двете възрастови групи бяха близки, но по-високият процент беше от по-малката възрастова група (под 45 г.). Следователно респондентите, които са на възраст под 45 г., имат усета да откриват съкратените инфинитивни форми и се ориентират правилно в решаването на задачите.

Хипотеза № 3, която се отнася до образованието на анкетираните, а именно, че респондентите, които притежават образование, различно от филологическо, не биха могли да се ориентират правилно в разпознаването на съкращения инфинитив спрямо респондентите с висше филологическо образование, се потвърждава (вж. *Въпрос 4 и 12*).

Хипотеза № 4, която гласи, че носителите на езика ясно осъзнават стиловата ограниченост на съкратените инфинитивни форми и не биха ги употребили в официалното общуване, се потвърждава категорично.

Поставената от нас тема не е докрай изчерпана и остава отворена. Българският език е жив език и непрекъснато се променя и развива. Изследването би могло да се продължи, като се обърне внимание на следите от инфинитива в българските диалекти, както и на стилистичните му функции в художествената литература.

БИБЛИОГРАФИЯ

- БАН/ВАН 1991:** *Граматика на старобългарския език*. София: Издателство на Българската академия на науките. [*Gramatika na starobalgarskiya ezik*. Sofia: Izdatelstvo na Balgarskata akademiya na naukite.]
- БАН/ВАН 1983:** *Граматика на съвременния български книжовен език*. Том II. Морфология. София: Издателство на българската академия на науките, 1983, 385 – 386. [*Gramatika na savremenniya balgarski ezik*. Том II. Morfologiya. Sofia: Izdatelstvo na Balgarskata akademiya na naukite, pp. 385 – 386.]
- Георгиев/Georgiev 1996:** Георгиев, С. *Морфология на българския книжовен език*. Велико Търново: АБАГАР. [Georgiev, S. *Morfologiya na balgarskiya knizhoven ezik*. Veliko Tarnovo: ABAGAR.]
- Куцаров/Kutsarov 1997:** Куцаров, И. *Лекции по българска морфология*. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“. [Kutsarov, I. *Lektsii po balgarska morfologiya*. Plovdiv: UI “Paisii Hilendarski”.]
- Мирчев/Mirchev 2000:** Мирчев, К. *Старобългарски език*. София: Фабер. [Mirchev, K. *Starobalgarski ezik*. Sofia: Faber.]
- Пашов/Pashov 1999:** Пашов, П. *Българска граматика*. Пловдив: Хермес. [Pashov, P. *Balgarska gramatika*. Plovdiv: Hermes.]
- Петров/Petrov 2016:** Петров, В.: *Един случай на употреба на пълен инфинитив в българския език*. // < <https://shortest.link/5hDm> >, 05.01.2022. [Petrov, V.: *Edin sluchai na upotreba na palen infinitiv v balgarskiya ezik* // academia.edu.]

Стоянов/Stoyanov 1993: Стоянов, С. *Граматика на българския книжовен език*. София: УИ „Св. Климент Охридски“. [Stoyanov, S. *Gramatika na balgarskiya knizhoven ezik*. Sofia: UI “Sv. Kliment Ohridski”.]

Чакърова/Chakarova 2020: Чакърова, К. Българската морфологична система – „екзотична“ и самобитна. Характерни морфологични особености на българския език в съпоставка с останалите славянски езици. Най-важни прояви на аналитизъм и синтетизъм. – // *Лекции по морфология на съвременния български език*. Пловдив, 2021, ръкопис. [Chakarova 2020: Chakarova, K., *Balgarskata morfologichna sistema – “ekzotichna” i samobitna. Harakterni morfologichni osobenosti na balgarskiya ezik v sapostavka s ostanalite slavyanski ezitsi. Nai-vazhni proyavi na analitizam i sintetizam*. – // *Lektsii na savremenniya balgarski ezik*. Plovdiv, 2021, rakopis.]

ЕКСЦЕРПИРАНИ ИЗТОЧНИЦИ

ВД/VD: В. Друмев. *Нещастна фамилия*. Български книжици, 1860. [V. Drumev. *Neshtastna familiya*. Balgarski knizhitsi, 1860.] <https://chitanka.info/text/8369-neshtastna-familija>

ВД/VD1: В. Друмев. *Иванку, убиецът на Асеня I*, 1872. [V. Drumev. *Ivanku, ubietsat na Asenya I*, 1872.] <https://chitanka.info/text/3751-ivanku-ubietsyt-na-asenja-i>

ЕП/EP: Е. Пелин. *Веселият монах*, в *Под манастирската лоза*. Български писател, 1977. [E. Pelin. *Veselijat monah*. Balgarski pisatel, 1977]

<https://chitanka.info/text/5423-veselijat-monah>

ЕП/EP: Е. Пелин. *Отец Герасим*. Български писател, 1968. [E. Pelin. *Otets Gerasim*. Balgarski pisatel, 1968] <https://chitanka.info/text/18165-otets-gerasim>

ЗС/ZS: З. Стоянов. *Превратът*, 1886 [Z. Stoyanov. *Prevratat*, 1886] <https://chitanka.info/text/42948-prevratyt>

ИВ/IV: И. Вазов. *Под игото*. Български писател, 1894. [I. Vazov. *Pod igoto*. Balgarski pisatel, 1894] <https://chitanka.info/text/3753-pod-igoto>

ЙР/JR: Й. Радичков. *Дълбока провинция*, 1969. [J. Radichkov. *Dalboka provintsija*, 1969] <https://chitanka.info/text/25011-dylboka-provintsija>

ЛК/LK: Л. Каравелов. *Богатият сиромаш*, 1872. [L. Karavelov. *Bogatiyat siromah*, 1872.] <https://chitanka.info/>

МР/MR: М. Русков. *Възвишение*. Жанет-45, 2011. [M. Ruskov. *Vazvishenie*. Janet-45, 2011]

НХ/НН: Н. Хайтов. Мъжки времена. // *Диви разкази*, 1967. [N. Haitov. Majki vremena. // *Divi razkazi*, 1967] <https://chitanka.info/text/2966-myzhki-vremena>

ХЯ/НУА: Хр. Ясенов. Заключена душа. // *Рицарски замък*, 1921. [H. Yasenov. Zakliuchena dusha. // *Ritsarski zamak*, 1921] <https://www.slovo.bg/showwork.php3?AuID=244&WorkID=8083&Level=2>

ХЯ/НУА: Хр. Ясенов. Мадона. // *Рицарски замък*, 1921. [H. Yasenov. Madona. // *Ritsarski zamak*, 1921]

<https://www.slovo.bg/showwork.php3?AuID=244&WorkID=8087&Level=2>

Ч/СН: Чудомир. Портрет. // *Избрани произведения*, 1933-1940. [Chudomir. Portret. // *Izbrani proizvedeniya*, 1933-1940] <https://chitanka.info/book/268-izbrani-razkazi>